

* อาจารย์ภัทราวดี มากมี

การวิเคราะห์สภาพและกระบวนการของการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินนักเรียน ปี พ.ศ. 2543

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดหมายเพื่อวิเคราะห์สภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินนักเรียน ปี พ.ศ. 2543 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานกับลักษณะของโรงเรียนและภูมิหลังของครู โดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู 625 คน ที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน 150 แห่งจากทุกสังกัดทั่วประเทศแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและสถิติอนุมาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และอาจารย์ประจำสาขาวิชาหมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเคอร์เนอว์ พอยท์ไบซีเรียล และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 68.8 มีสภาพใช้แฟ้มสะสมงานของครูในการประเมินนักเรียน ร้อยละ 68.8 และสภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานของครูมีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนด้านภูมิภาคที่ตั้งและสัมพันธ์กับภูมิหลังของครูด้านภูมิลำเนา ส่วนกระบวนการในการใช้แฟ้มสะสมงานปีการศึกษา 2543 พบว่า ร้อยละ 24.4 ของกลุ่มครูมีกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานครบ 10 ขั้นตอน โดยทุกขั้นตอนเน้นบทบาทของนักเรียนและครูมากกว่าบทบาทของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนด้านผู้กำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล และสัมพันธ์กับภูมิหลังของครูด้านตำแหน่งในปัจจุบัน

คำนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แฟ้มสะสมงานมีการใช้เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ และวิชาต่างๆ กันมากเพราะต้องการจัดให้มีการประเมินผลแบบสภาพที่แท้จริง (authentic assessment) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ไม่มีใครวิเคราะห์ให้เห็นภาพว่าจะเป็นไปในลักษณะและทิศทางใดและกระบวนการประเมินผลเป็นอย่างไร ซึ่งการนำแฟ้มสะสมงานมาใช้ในโรงเรียนขณะนี้จะพบมากในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ รูปแบบของแฟ้มสะสมงานแต่ละโรงเรียนยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนหาข้อสรุปไม่ได้ และบางโรงเรียนทำไมใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แต่ทำไมบางโรงเรียนไม่ใช้ เหตุผลเหล่านี้ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยให้เห็นสภาพของปริมาณการใช้และกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลนักเรียนอย่างชัดเจน

ดังนั้นจากประเด็นต่างๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์สภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินนักเรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการข้อดี จุดเด่น และจุดด้อยของวิธีการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมาเป็นแนวทางและข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินนักเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพและกระบวนการใช้แฟ้มสะสมงานของครูกับลักษณะของโรงเรียนและภูมิหลังของครู

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครูที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.1 ตัวแปรอิสระ

1.1.1 ภูมิหลังของครูมี 13

ตัวแปร

1.1.2 ลักษณะของโรงเรียน

มี 14 ตัวแปร

1.2 ตัวแปรตาม

1.2.1 สภาพการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินนักเรียน

1.2.2 ลักษณะของกระบวนการประเมินผลนักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จังหวัดกระบี่ (2539) ซึ่งได้ทดลองใช้แฟ้มสะสมงานในกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ด้านทักษะการเขียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่เข้าร่วมในการทดลองจำนวน 8 โรงเรียนผลการทดลองมีดังนี้

1. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานนี้มีความเป็นไปได้คือ สามารถนำมาใช้ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในเอกสาร ป. 02 เรื่องการเขียน เป็นเครื่องมือที่ประเมินได้ตรงกับสภาพการเรียนรู้และสามารถใช้แฟ้มสะสมงานมาประเมินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนภาคปฏิบัติ ในการสอบปลายภาคได้

2. นักเรียนส่วนใหญ่ ที่เป็นกลุ่มทดลองกล่าวว่าการประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานช่วยให้การเขียนพัฒนาขึ้น และช่วยให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมายยิ่งขึ้น

3. ผู้ปกครองเห็นว่าการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีประโยชน์จริงสามารถใช้พัฒนานักเรียนและเป็นหลักฐานที่ใช้ตัดสินการเลื่อนชั้นได้มีความเป็นรูปธรรมและยุติธรรม

4. นักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยสูงหรือ

ปานกลางชอบการประเมินผลวิธีนี้มาก ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมีความชอบในระดับน้อย แต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่าความสามารถทางการเขียนหรือการใช้ภาษาของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำดีขึ้น และมีความมั่นใจในการเขียนสูงขึ้น

5. ปัญหาสำคัญในการใช้แฟ้มสะสมงานคือ เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงขึ้น และครูผู้สอนมีภาระมากถ้าเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่

สมชาย มิ่งมิตร (2539) ได้ศึกษาผลของการประเมินจากแฟ้มสะสมงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน โดยสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 20 คน และเข้ากลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบวัดเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการประเมินผลแบบเดิม นั่นคือ การประเมินจากพอร์ตโฟลิโอมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540) ได้ศึกษาการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้แฟ้มสะสมงานประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ศึกษาผลการใช้และคุณภาพการประเมินด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม จำนวน 43 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา และค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แนวทางในการใช้แฟ้มสะสมงานประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ศึกษาสภาพแวดล้อม กำหนดจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงาน และประสานสัมพันธ์ร่วมชื่นชม

2. กระบวนการของแฟ้มสะสมงานช่วยทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมาก

3. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีคุณภาพตามเกณฑ์ตัดสินคุณภาพการประเมินผลของลินน์และคณะในระดับมากทุกรายการ มีความเที่ยงตรงตามสภาพโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.94 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ให้คะแนนจำนวนสองคนเท่ากับ 0.97 ค่าความเชื่อมั่นของคะแนนที่ได้จากค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง เท่ากับ 0.6517

จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ (2542) ได้ศึกษาแฟ้มสะสมงานโรงเรียน : การวิจัยรายการนิโรงเรียนไพฑูริศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงาน โรงเรียนและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนไพฑูริศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 1 คน และบุคลากร 33 คน ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน โรงเรียนไพฑูริศึกษามีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน (3) การคัดเลือกผลงาน (4) การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานและการประเมินผลงาน (5) การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียน (6) การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน (7) การประเมินผลงานจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก แฟ้มสะสมงานโรงเรียนไพฑูริศึกษาเป็นแฟ้มสะสมงานระยะยาว จัดทำขึ้นเป็นรายปีการศึกษา มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ องค์ประกอบที่ 2 ส่วนเนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 ส่วนการประเมินและองค์ประกอบที่ 4 ส่วนภาคผนวก จาก

การศึกษาปัจจัยพบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัย ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

Carrie and Eric (1992) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ เจตคติต่อ คณิตศาสตร์ในประเด็นการให้ระดับ ผลการเรียน และการหาจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง โดยการศึกษานักเรียนระดับชั้นเกรด 12 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งใช้วิธีประเมินผลแบบประเพณีนิยม กลุ่มที่สองใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ผลการศึกษามีดังนี้

1. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโดยใช้ แฟ้มสะสมงานกับเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ในประเด็น การให้ระดับผลการเรียน

2. มี 80% ของกลุ่มนักเรียนที่ใช้การวัดผลแบบ ประเพณีนิยม ระบุจุดเด่นจุดด้อยเกี่ยวกับความสามารถ ทางคณิตศาสตร์ของตนเองอย่างคลุมเครือ ในขณะที่ นักเรียนในกลุ่มที่ใช้แฟ้มสะสมงานสามารถ อธิบาย จุดด้อยจุดเด่นของตนเองโดยเชื่อมโยงระหว่างงานและ จุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

Hearn and Schurnan (1992) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้แฟ้มสะสมงานประเมินผลใน โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐวอชิงตัน โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตั้งแต่เกรด 1 ถึงเกรด 5 จำนวน 324 คน ในวิชาคณิตศาสตร์และการเขียน โดยศึกษา 3 ประเด็นคือ

1. ผลดีต่อการนำไปใช้ของครู
2. ตัวแปรเกี่ยวกับตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กับ ผลการใช้หรือไม่

3 การประเมินผลเพื่อให้คะแนนของครูทั้งด้าน วิชาการและด้านสังคม

โดยใช้แฟ้มสะสมงานของนักเรียนแต่ละคนจะ รวบรวมเอาแบบวัดการประเมินตนเองและบันทึกข้อมูล เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวนักเรียนไว้ด้วย การรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามครู การสัมภาษณ์และการเยี่ยม

ชั้นเรียน ผลการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1 การนำไปใช้ในห้องเรียนจะได้ผลดีมากถ้ามี ทีมงาน (staff) ในการพัฒนา

2. แฟ้มสะสมงาน จะมีคุณภาพที่แตกต่างกัน ตามตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเหมือนการวัดผลโดยวิธีอื่นๆ

3. การประเมินผลวิธีนี้ มีความตรง ความเชื่อมั่น และความยุติธรรมเหมือนกับการวัดผลวิธีอื่น และมี หลักฐานสนับสนุนว่ามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอน

Linda (1993) ศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงาน ในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในวิชาพีชคณิต จำนวน 2 ห้องเรียน การเก็บรวบรวม ข้อมูลใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ พัฒนาการของครูในการประเมินผล และการประยุกต์ใช้ ในการเรียน การสอน ผลการศึกษาพบว่า ครูได้ข้อมูล จำนวนมากเกี่ยวกับตัวนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่าง ครูและนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม แฟ้ม สะสมงานของนักเรียนแต่ละคนได้สร้างสรรค์หลักฐาน ผลงานที่โดดเด่นเฉพาะบุคคล แสดงประวัติการเรียนรู้ และผลการเรียน นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาครูให้เป็น นักวิจัย นักประเมินผลผู้ที่มีหลักการ และเป็นผู้สนับสนุน ที่ดี ในด้านนักเรียนพบว่า นักเรียนรู้จักฝึกซ้อม ในการประเมินผล และตรวจสอบตนเองมากขึ้น ด้าน ผู้ปกครองก็มีความเข้าใจในการเรียนการสอนและ โรงเรียนมากขึ้น

Nathan, Linda Frances (1995) ได้ศึกษา การประเมินแฟ้มสะสมงานและการสอนของครูโรงเรียน ในเมือง โดยศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำ จังหวัดแตกต่างกันคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เซนทรัล ปาร์ค ตะวันออก ในนิวเจอร์ซีย์ และโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ฟินเวย์ มิดเดิล ในเมืองบอสตัน เมสส์ จูเซทส์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู สังเกตการเรียนการสอนในห้องเรียน การจัดนิทรรศการ ของนักเรียน ซึ่งมีการศึกษาถึง 3 ประเด็น ด้วยกันคือ

1. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลกระทบ ต่อการสอนและประสบการณ์ของครูอย่างไร

2. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลกระทบ

ต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอย่างไร

3. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลกระทบ
ต่อวิธีการที่ครูทำความเข้าใจความเป็นครูอย่างไร

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินโดยใช้แฟ้ม
สะสมงานมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับ
กิจกรรม ในชั้นเรียนในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ครูที่สอนในโรงเรียนระดับ
ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัด
สำนักงานบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น สังกัดกรุงเทพ
มหานครและสังกัดอื่นๆ (ทบวงมหาวิทยาลัยและ
สถาบันราชภัฏ) ทั่วทุกภาคของประเทศไทย จำนวน
583.810 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 37,991
โรงเรียน(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 625 คนได้มาจากการ
สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
จากกลุ่มประชากร โดยมีสังกัดเป็นตัวแปรแบ่งชั้น
การสุ่มจำนวนครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนจากแต่ละ
สังกัดการศึกษานั้น ใช้หลักการสุ่มตามสัดส่วนของ
จำนวนสมาชิกในประชากรย่อย (Proportional Allocation)
ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

Yamane, 1973

ผลการคำนวณจากสูตรได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
625 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม : สภาพและกระบวนการใช้แฟ้ม
สะสมงานซึ่งแบ่งผู้ตอบเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มครูที่ใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมิน
นักเรียนในปีการศึกษา 2543

กลุ่มที่ 2 กลุ่มครูที่เคยใช้แฟ้มสะสมงานในการ

ประเมินนักเรียนในอดีตแต่ปีการศึกษา 2543 ไม่ได้ใช้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มครูที่ไม่เคยใช้แฟ้มสะสมงานในการ
ประเมินนักเรียนทั้งในอดีตและปัจจุบัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษาของคณะ
ครุศาสตร์ จุฬา ฯ เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยัง
โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยดำเนินการจัดส่ง
แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ โดยขอ
ความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 150 โรงเรียน
โรงเรียนละ 6 ฉบับ อธิบายให้เห็นความสำคัญกับ
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยครั้งนี้แล้วขอความร่วมมือ
ให้นำแบบสอบถามนี้ไปแจกให้ครูที่ปฏิบัติงานสอน
ในโรงเรียนและขอความอนุเคราะห์ในการให้ครูผู้ตอบ
ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในวันเวลาที่กำหนด
ใช้เวลาเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน จำนวนแบบสอบถาม
ที่ส่งไป 900 ฉบับ ภายหลังที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 7
วันได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 428 ฉบับคิดเป็น
ร้อยละ 47.55 ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถาม
กลับคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทวงถามทางไปรษณีย์บัตร
อีกครั้งหนึ่ง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจนครบ 625 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล
2. ลงรหัสข้อมูล แล้วบันทึกลงในคอมพิวเตอร์
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยเป็น

4.1 สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติอนุมาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์
แบบเครเมอร์วี (Cramer 's V) และสัมประสิทธิ์แบบ
พอยท์บิเซเรียล (Point biserial) การทดสอบไคสแควร์
(Chi--square tests)

5. คำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

6. นำเสนอข้อมูลเป็นตารางและความเรียง

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. สภาพการใช้เพิ่มสะสมงานของครูในการประเมินนักเรียนในปีการศึกษา 2543 ของครูเป็นดังนี้ ร้อยละ 68.8 ของกลุ่มครูเป็นผู้ที่ใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินนักเรียน ร้อยละ 13.3 ของกลุ่มครูเป็นผู้ที่ไม่ใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินนักเรียนในปีการศึกษา 2543 แต่เคยใช้ในอดีต และร้อยละ 17.9 ของกลุ่มครูที่ไม่เคยใช้เพิ่มสะสมงานประเมินนักเรียน

2. สภาพการใช้เพิ่มสะสมงานของครูมีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนในด้าน ภูมิภาคที่ตั้ง ระดับชั้นสูงสุดที่เปิดสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ผู้กำหนดรูปแบบในการวัดและประเมินผล นโยบายในด้านการวัดและประเมินผล ขนาด และสังกัด และมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของครูในด้าน ภูมิลาเนา การอบรมด้านเทคนิคการวัดและประเมินผล สถานภาพ ตำแหน่งในปัจจุบัน ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และประสบการณ์ในการสอน

3. ในด้านกระบวนการในการใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินนักเรียนในปีการศึกษา 2543 ของครู มีลักษณะดังนี้ ร้อยละ 24.4 ของกลุ่มครูมีกระบวนการใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินนักเรียนครบ 10 ขั้นตอน โดยในทุกขั้นตอนเน้นบทบาทของนักเรียนและครูมากกว่าบทบาทของผู้ปกครอง

4. การใช้กระบวนการใช้เพิ่มสะสมงานครบ 10 ขั้นตอนมีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนในด้าน ผู้กำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล การเคยเข้าร่วมโครงการและได้รับการยกย่อง ระดับชั้นสูงสุดที่เปิดสอน ภูมิภาคที่ตั้ง กิจกรรมด้านการวัดและประเมินผล สังกัด

และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล และมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของครู ในด้าน ตำแหน่งในปัจจุบัน ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพ อายุ และประสบการณ์ในการสอน

สรุป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจคือ ครูจำนวน 625 คน ที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนทุกสังกัดการศึกษาทั่วประเทศ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้สังกัดเป็นตัวแปรแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 355 คน (56.80 %) กรมสามัญศึกษา 124 คน (19.84%) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 73 คน (11.68%) สำนักงานบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น สังกัดกรุงเทพมหานครและอื่นๆ 73 คน (11.68%)

พบว่าร้อยละ 68.8 ของกลุ่มครูเป็นผู้ที่ใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินนักเรียน และการใช้เพิ่มสะสมงานของครูมีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนด้านภูมิภาคที่ตั้งและสัมพันธ์กับภูมิหลังของครูด้านภูมิลาเนา กระบวนการในการใช้เพิ่มสะสมงานปีการศึกษา 2543 พบว่าร้อยละ 24.4 ของกลุ่มครูมีกระบวนการใช้เพิ่มสะสมงานครบ 10 ขั้นตอน โดยทุกขั้นตอนเน้นบทบาทของนักเรียนและครูมากกว่าบทบาทของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะของโรงเรียนด้านผู้กำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล และสัมพันธ์กับภูมิหลังของครูด้านตำแหน่งในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. (2540). เอกสารเสริมความรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา
อันดับที่ 8 เรื่องทักษะการแก้ปัญหา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2540). กระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงานของนักเรียน. อุดลำนเา
โกวิทย์ ประวาลพฤกษ์. (2540). แฟ้มสะสมงาน {portfolio}. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน,
จิตติมาภรณ์สีหะวงษ์. (2542). แฟ้มสะสมงานโรงเรียน: การวิจัยรายกรณีโรงเรียนไมทอุดมศึกษา, วิทยานิพนธ์, ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ. (2540). คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัดกระบี่. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 3.
ปริญญาโท, การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดิเรก ศรีสุโข. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชา 412601 สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ I. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนฉาย กีระนันท์. (2529). การวิจัยอนาคต. วารสารวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประคอง กรรณสูต. (2541). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีการวัดและประเมินผลการศึกษา. เอกสารอูดลำนเา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมชาย มิ่งมิตร. (2539) ผลของการประเมินจากพอร์ตโฟลิโอที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์, ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. (2539) การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานระยะที่ 1.
กระบี่: สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- Cradler, J. (1991, October). Authentic Assessment: Finding the Right Tools. Educational Leadership.
- Knight, M. E. and Gallaro, D. (1994). Portfolio Assessment : Applications of Portfolio Analysis Library of
Congress Cataloging in Publication Data.
- Linn, R., Baker, E. and Dunbar, S. (1991). Complex. Performance - Based Assessment: Expectations and
Validation Criteria. Education Researcher. 20, 15-21
- Stephen. Klein, P., et al. (1995). The Reliability of Mathematics Portfolio Scores: Lessons from the Vermont.
Applied Measurement in Education. 8, 243 - 260.
- Yamane, T. (1973). Statistics. New York: Harper and Row publication.